

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-FC

Onderwerp

Treasuryplan 2019-2022

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2019-001715	☒ B & W	07-10-2019
Datum	13-09-2019	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
11 Bedrijfsvoering		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Grijsen		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.		d.d.		d.d.
☒ Akkoordstukken	07-10-2019	☒ Openbaar	07-10-2019	☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
ambtelijk opdrachtgever	17-09-2019	☐ adj.secr.	--
wethouder	17-09-2019	☒ gem.secr.	02-10-2019
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2019-10-10

Bijlagen

B & W d.d.: 07-10-2019

Besloten wordt:

- 1 Het treasuryplan 2019-2022 vast te stellen;
- 2 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?	Nee
---	-----

Toelichting

Inleiding

Het treasuryplan 2019-2022 vormt een belangrijk onderdeel van de gehele treasurycyclus. De kaders voor het treasurybeleid worden aangegeven in het door de raad vastgestelde en wettelijk verplichte treasurystatuut en in de financieringsparagraaf van de begroting.

Het treasuryplan 2019-2022 dient er voor om inhoudelijk en heel concreet informatie te verschaffen aan het bestuur over de uitvoering van de treasuryfunctie. Enerzijds draagt dit bij aan het vergroten van de transparantie van de treasuryfunctie en anderzijds wordt hiermee een legitieme basis verkregen voor de te nemen treasuryacties.

Beoogd resultaat

Met het besluit van het college is er een kader waarbinnen de uitvoering van de treasury activiteiten kan plaatsvinden.

Kader

Treasurystatuut vastgesteld door de gemeenteraad (besluit 2017-639).

Argumenten voor en tegen

Elke organisatie heeft behoefte aan financiering voor het doen van investeringen en het uitvoeren van activiteiten. Met dit uitvoeringsplan wordt duidelijk hoe groot die financieringsbehoefte is en welke renterisico's er zijn.

Extern draagvlak (partners)

N.v.t.

Financiële consequenties

Er zijn geen financiële consequenties.

In de begroting worden de beleidsvoornemens t.a.v. de treasury-activiteiten opgenomen (paragraaf financiering). Via de kwartaalrapportages en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd en wordt het financieringsresultaat bekend.

Aanpak/uitvoering

Binnen de gestelde kaders worden de treasury-activiteiten uitgevoerd door de treasurer.

Treasuryplan 2019 - 2022

Gemeente Deventer

Colofon

Tekst: Team Finance en Control
Vormgeving: gemeente Deventer

Uitgave: gemeente Deventer
Datum: juli 2019

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
1 Inleiding	6
2 Ontwikkeling financieringsbehoefte	7
3 Analyse van de renterisico's	12
4 Financiering	17
5 Belegging	19
6 Kasbeheer	21
7 Overige treasury ontwikkelingen	22
Bijlage 1: Overzicht leningenportefeuille	24

Managementsamenvatting

Het treasuryplan 2019-2022 vormt een belangrijk onderdeel van de gehele treasuryklus. De kaders voor het treasurybeleid worden aangegeven in het door de raad vastgestelde en wettelijk verplichte treasurystatuut en in de financieringsparagraaf van de begroting.

Het treasuryplan 2019-2022 dient er voor om inhoudelijk en heel concreet informatie te verschaffen aan het bestuur over de uitvoering van de treasuryfunctie. Enerzijds draagt dit bij aan het vergroten van de transparantie van de treasuryfunctie en anderzijds wordt hiermee een legitieme basis verkregen voor de te nemen treasuryacties.

Financieringsbehoefte

Het volgen van de ontwikkeling van de financieringsbehoefte en het vertalen hiervan naar concrete treasuryacties is een van de meest belangrijke onderdelen binnen de treasuryfunctie. De liquiditeitsplanning vormt de basis van dit alles. De financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar wordt geraamd op € 94 miljoen. De grote veroorzakers van deze financieringsbehoefte zijn *onder andere*:

- de uitgaven i.v.m. gemeentelijke investeringen (€ 10,5 miljoen)
- de uitgaven i.v.m. de betaling van aflossing van bestaande leningen (€ 131 miljoen).

Hier staat tegenover het geraamde resultaat op de grondexploitatie (€ 9 miljoen)

Financieringsbeleid

Het financieringsbeleid van de gemeente is in eerste instantie gericht op het optimaal gebruik maken van de gunstige rente van korte financieringsmiddelen binnen de mogelijkheden van de kasgeldlimiet; de kasgeldlimiet voor 2019 is € 29,2 miljoen. Een ander beleidsuitgangspunt binnen de gemeente Deventer is om materiële vaste activa zoveel mogelijk met lange financieringsmiddelen af te dekken (zie treasury statuut). Dit is de zogenaamde "gouden balansregel". Hierbij dienen de hoogte van de aflossingen en de afschrijvingen zoveel mogelijk op elkaar aan te sluiten om ten eerste dus te voldoen aan de genoemde "gouden balansregel" en ten tweede te voldoen aan een sluitende cashflow stroom.

Wij verwachten in de tweede helft van 2019 nog voor ongeveer € 11 miljoen aan langlopende financieringen af te moeten sluiten voor het afdekken van de financieringsbehoefte.

Renterisico's

Het geraamde renteresultaat voor 2019 bedraagt € 0,32 miljoen. De renterisico's die de gemeente loopt zijn onder te verdelen in renterisico's die voortvloeien uit:

1. de samenstelling van de leningenportefeuille / opgenomen geldleningen
2. de (toekomstige) financieringsbehoefte en
3. de samenstelling van de verstrekte geldleningen en beleggingen.

De gemiddelde gewogen looptijd van onze leningenportefeuille is momenteel 7,3 jaar Dit past binnen ons financieringsbeleid. De renterisico's (lees: effecten van rentestijgingen) zijn daardoor gering omdat deze vertraagd doorwerken (gezien de spreiding) in onze leningenportefeuille.

De totale omvang van de verstrekte geldleningen met name verbonden partijen per 1 januari 2019 is ca. € 38,4 miljoen. De renterisico's op deze geldleningen zijn gering omdat deze contractueel vastliggen. In de beleidsnota verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen is nader beleid vastgelegd ten aanzien van andere risico's zoals het debiteurenrisico. De programmamanager is hiervoor de primair verantwoordelijke.

De gemeente heeft nagenoeg geen beleggingen; enkel vanuit de historie obligaties met een beperkte financiële omvang. Wel komt het incidenteel voor dat er sprake is van tijdelijke liquiditeitsoverschotten. Sinds 16 december 2013 dienen wij deze gelden in verband met de invoering van het Schatkistbankieren, verplicht bij het Rijk te stallen.

Bij het afdekken van de financieringsbehoefte is het van belang om de renterisico's te beheersen. Het permanent volgen van de schuldpositie wordt steeds belangrijker; bij elke nieuwe materiële investering moet een koppeling gemaakt worden met de ontwikkeling van de schuldpositie. Het treasuryplan 2019-2022 geeft inzicht in de mutaties van de schuldpositie (leningportefeuille o/g, aflossingsverplichtingen, kasgeldlimiet enz.).

Rentevisie

Onze rentevisie baseren wij op een gemiddelde van de rentevisie van een vijftal grootbanken. Op basis hiervan verwachten wij een stabiel niveau. Voor zowel de korte rente een negatieve rente van -0,22% als voor de lange rente van 0,68% (visie per 28 juni 2019). De korte rente wordt gevormd door vraag en aanbod op de geldmarkt en wordt gestuurd door de centrale bank. De lange rente wordt bepaald door vraag en aanbod op de kapitaalmarkt.

NB. De bedragen in deze notitie zijn afgerond. Kortom: er is rekening te houden met afrondingsverschillen.

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Een onderdeel van de treasury-cyclus is het jaarlijks opstellen van een meerjarig treasuryplan. De basis voor het meerjarig treasuryplan vormt het door de raad vastgestelde treasurystatuut waarin de kaders voor het treasurybeleid zijn weergegeven. In het treasurystatuut is bepaald dat periodiek (per kwartaal) en jaarlijks in de jaarrekening verantwoording wordt afgelegd aan de raad inzake de treasury-activiteiten. Verder worden de treasury beleidsplannen jaarlijks opgenomen in de treasury-paragraaf van de begroting.

1.2 Relatie met andere beleidsstukken

Het treasurybeleid vormt geen op zich zelf staand beleid maar maakt onderdeel van het totale gemeentelijk financieel beleid uit. Naast het treasurybeleid maken de volgende kaders onderdeel uit van het financieel beleid :

- rentebeleid en rentevoorschriften BBV
- beleid t.a.v. reserves & voorzieningen
- beleid t.a.v. activeren & afschrijven
- beleid t.a.v. verstrekking van geldleningen en verlenen van garanties
- beleid t.a.v. verbonden partijen/deelnemingen
- beleid t.a.v. kredieten en investeringen
- beleid t.a.v. risicomanagement.

Tussen al deze beleidsterreinen bestaan verbindingen, zo ook met het treasurybeleid. De kaders voor het treasurybeleid zijn door de raad vastgelegd in het treasurystatuut. De laatste versie van het treasurystatuut is in 2016 opgesteld. In 2021 zal er een herijking respectievelijk een actualisering plaatsvinden.

Daarnaast heeft de raad het treasurybeleid vastgelegd in de financieringsparagraaf van de begroting. Zowel het treasurystatuut als de financieringsparagraaf zijn wettelijk verplichte documenten. Het treasury jaarplan is geen beleidsdocument maar een uitvoeringsdocument.

2 Ontwikkeling financieringsbehoefte

2.1 Inleiding

Om de kasstromen in beeld te brengen, gebruiken wij de directe methode. Hierbij worden de kasstromen onderscheiden in drie hoofdgroepen, namelijk:

1. kasstromen uit operationele activiteiten (bedrijfsvoeringactiviteiten);
2. kasstromen uit investeringsactiviteiten
3. kasstromen uit financieringsactiviteiten.

Om een juiste inschatting te maken van de benodigde financiering, worden twee liquiditeitenplanningen opgesteld.

- Korte liquiditeitsplanning; 1 jaars planningshorizon, voortschrijdend op maandbasis
- Lange liquiditeitsplanning; 4 jaars planningshorizon op jaarbasis

De korte liquiditeitsplanning geeft de liquiditeitsbehoefte aan gedurende het huidige jaar. Door middel van kortlopende kas-/daggelden en deposito's worden deze saldi zodanig beheerst dat de renteopbrengst maximaal is of het renteverlies minimaal.

2.2 Kasstroom uit operationele activiteiten

Kasstromen uit operationele activiteiten zijn bijvoorbeeld betalingen van salarissen en subsidies, onderhoudskosten en ontvangsten zoals algemene uitkering, belastingen en leges. De inkomsten en uitgaven uit operationele activiteiten dienen ongeveer in evenwicht te zijn.

Rentebaten en rentelasten en ook de (kosten van) grondverwerving c.a. en de opbrengst grondverkoop behoren tot de operationele activiteiten.

Op basis van de primitieve begroting 2019 wordt de kasstroom in verband met operationele uitgaven geraamd op € 339,4 miljoen en de kasstroom in verband met operationele inkomsten op € 347,2 miljoen. De kasstromen uit operationele activiteiten kunnen als redelijk zeker worden aangemerkt behoudens de kasstromen uit grondexploitaties, uitkeringen door het rijk (mogelijke kortingen) en het tempo van realisatie van bezuinigingsoperaties: deze hebben namelijk een onzeker karakter.

De kasstromen uit operationele activiteiten vormen de basis van de exploitatiebegroting van de gemeente.

In bijlage 3 is een specificatie opgenomen van de operationele activiteiten.

Een belangrijk onderdeel van de kasstroom uit operationele activiteiten vormt de netto kasstroom uit grondexploitaties (hiervoor zijn de gegevens op basis van de vastgestelde primitieve begroting 2019 gebruikt).

Tabel 1 : Kasstroom uit grondexploitaties (€ 1 mln)

	2019	2020	2021	2022	Totaal
uitgaven grondexploitaties	-10	-13	-9	-6	-38
inkomsten grondexploitaties	12	16	11	8	47
	2	3	2	2	9

2.3 Kasstroom uit investeringsactiviteiten

De liquiditeitsplanningen worden voor een belangrijk deel beïnvloed door de investeringsplannen zoals weergegeven in de meerjarenbegroting 2019, vastgesteld op 7 november 2018. Deze investeringen bedragen in de jaren 2019 tot en met 2022 totaal ca. € 11 miljoen.

	2019	2020	2021	2022	Totaal
Kasstroom materiële vaste activa	-2	-3	-5	-1	-11
Kasstroomen financiële vaste activa					0
	-2	-3	-5	-1	-11

De belangrijkste investeringen zijn Roadmap ICT (€ 7,5 miljoen) en erfpachtgrond DOIC (€ 3 miljoen) (zie meerjarenbegroting 2019–2022, paragraaf investeringen bladzijde 224).

2.4 Kasstroom uit financieringsactiviteiten

Onder kasstroom uit financieringsactiviteiten wordt verstaan de te betalen en de te ontvangen aflossingen en de verstrekte en aangetrokken geldleningen. De kasstromen uit financieringsactiviteiten vertonen tot en met 2022 het volgende beeld:

	2019	2020	2021	2022	Totaal
financieringsuitgaven					
-aflossingen bestaande financiering	12	37	39	43	131
-verstrekte leningen	5	2	0	1	8
-aflossingen nieuwe financiering	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	17	39	39	44	139
financieringsinkomsten					
-ontvangen aflossingen	1	1	1	1	4
-aangetrokken leningen	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten	1	1	1	1	4
Saldo	-16	-38	-38	-43	-135

De kasstromen uit financieringsactiviteiten kunnen als zeker worden aangemerkt.

2.5 Totale financieringsbehoefte

De totale kasstroom op basis van de directe methode ziet er de komende jaren als volgt uit:

Kasstroom	2019	2020	2021	2022	Totaal
-operationele activiteiten	5	11	13	14	43
-investeringsactiviteiten	-2	-3	-4	-1	-11
-grondexploitaties	3	2	2	2	9
-financieringsactiviteiten	-17	-39	-38	-42	-136
Totaal	-11	-29	-27	-27	-94
Cumulatief	-11	-40	-67	-94	
Geraamd saldo rc 2019	-14	-14	-14	-14	
Totale financieringsbehoefte	-25	-54	-81	-108	

NB. De bedragen in deze notitie zijn afgerond. Kortom: er is rekening te houden met afrondingsverschillen.

Tabel 4 is in feite een samenvoeging van de tabellen 1 tot en met 3 inclusief de opname van de kasstroom uit operationele activiteiten plus het geraamde eindsaldo van de rekening courant 2019. De kasstromen uit operationele activiteiten zijn opgenomen in bijlage 3. Met ingang van 1 januari 2019 hebben wij een gewijzigde financieringsovereenkomst met de BNG (huisbankier). Hierbij hebben wij geraamd dat wij voor gemiddeld € 14 miljoen gebruik willen maken van de kredietlimiet op onze rekeningcourantrekening bij de BNG. Bij deze raming is rekening gehouden met de door de BNG gestelde condities en kosten alsmede de kasgeldlimiet van ruim € 29 miljoen.

De hoogte van de toegestane korte financiering wordt bepaald door de hoogte van de kasgeldlimiet. Voor 2019 is de kasgeldlimiet € 29,2 miljoen. Dit betekent dat voor de financieringsbehoefte dat boven dit bedrag uitkomt, lange financieringsmiddelen (>1 jaar) moeten worden aangetrokken.

De financieringsbehoefte loopt naar verwachting de komende jaren op tot € 94 miljoen. Als deze nader wordt geanalyseerd ontstaat het volgende beeld:

	<u>Periode 2019 tot en met 2022</u>		
	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
-grondexploitatie	38	47	9
-aflossingsverplichtingen langlopende leningen	131		-131
-aflossingsverplichtingen kasgeld	0	0	0
-leningen u/g en o/g	8	4	-4
-saldo overige investeringen	11	0	-11
-saldo operationele activiteiten	1.259	1.302	43
Totaal	1.447	1.353	-94

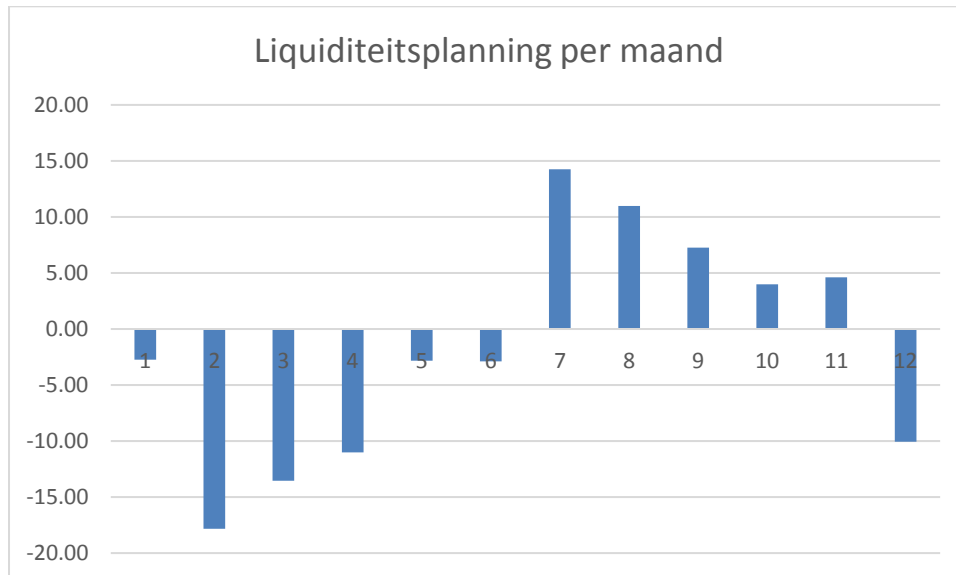
Samengevat de herfinanciering bestaat grotendeels uit aflossingsverplichtingen van geldleningen. De gemiddelde rente van deze leningen bedraagt -0,065% (negatief i.v.m. gunstige rente); namelijk rentebaten bij het aangaan van deze leningen. Op dit moment is er nog steeds sprake van een relatief gunstige kapitaalmarkt. Geldleningen met een relatief korte looptijd kennen nog steeds een negatieve rente.

2.6 Korte liquiditeitsplanning

Het opstellen van een korte liquiditeitsplanning heeft een aantal zaken ten doel:

1. financiering van het tekort/overschot (tegen zo laag mogelijke kosten);
2. toetsen van de kasgeldlimiet. De korte liquiditeitsplanning kent een planningshorizon van 1 jaar en een kasstroomoverzicht op maandbasis. Voor 2019 wordt het volgende verloop verwacht:

Grafiek 1

Tabel 6 : Liquiditeitsplanning(€ 1 mln)

	jan	febr	mrt	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Overschot +/-tekort - 2019	-2,74	-15,09	4,28	2,53	8,18	-0,05	17,16	-3,27	-3,73	-3,27	0,63	-14,69
Cumulatief	-2,74	-17,83	-13,55	-11,02	-2,84	-2,89	14,27	10,99	7,26	3,99	4,62	-10,07

De totale kasstroom tussen begin en eind 2019 bedraagt ca. € 10 miljoen negatief. Gedurende het jaar 2019 wordt voor een bedrag van € 11 miljoen aan langlopende geldleningen aangetrokken.

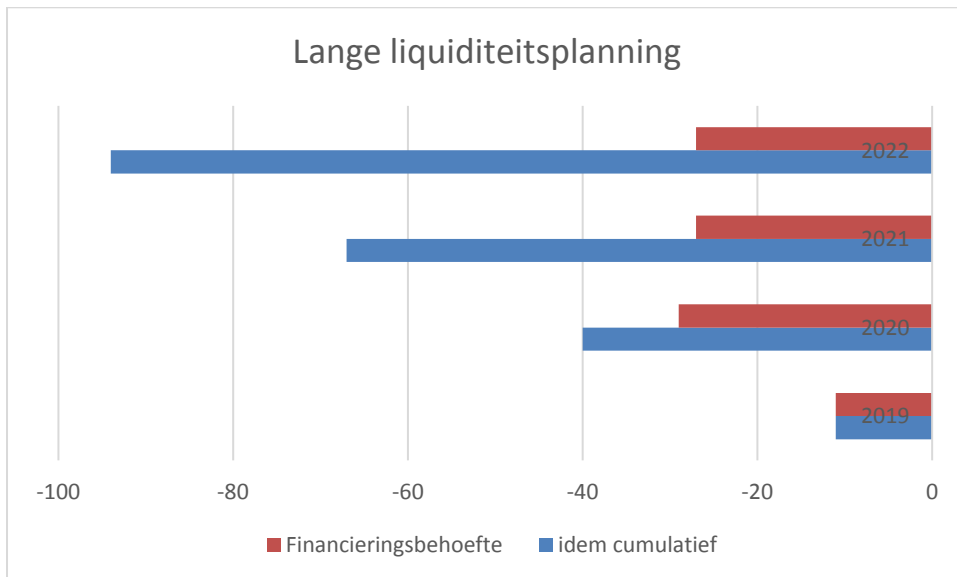
Het overschot in de maand juli wordt veroorzaakt door de ontvangst van de gelden uit het BTW Compensatiefonds ad. € 15 miljoen en belastingontvangsten. In de maand december vinden er veel betalingen aan leveranciers plaats en zijn de salariskosten hoger in verband met de slotbetalingen rondom salarissen. Bovendien wordt de algemene uitkering uit het gemeentefonds in 50 termijnen ontvangen hetgeen betekent dat er in de maand december 2 termijnen minder worden ontvangen.

De kasgeldlimiet van € 29,2 miljoen (zie paragraaf 3.7) wordt in 2019 niet overschreden.

2.7 Lange liquiditeitsplanning

De lange liquiditeitsplanning vertoont het volgende verwachte verloop:

Grafiek 2 (zie tevens tabel 4)

Totale kasstroombehoefte in € miljoen.

De rode vlakken geven de financieringsbehoefte per jaar weer, de blauwe de financieringsbehoefte gecumuleerd. Dit houdt in de totale financieringsbehoefte per jaar in die aansluit bij tabel 4 in paragraaf 2.5.

3 Analyse van de renterisico's

3.1 Inleiding

We maken in dit hoofdstuk onderscheid in renterisico's voortvloeiende uit de leningenportefeuille, renterisico's voortvloeiende uit de liquiditeitsplanning en renterisico's op uitgezette geldleningen. Verder gaan we in op de normen die in het kader van de wet fido aan de gemeenten zijn opgelegd, te weten de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Tenslotte geven we de rentevisie weer. We gaan eerst kort in op de belangrijkste kenmerken van onze leningenportefeuille.

3.2 Leningenportefeuille (o/g)

De leningenportefeuille van de gemeente bestaat uit de volgende type leningen; Annuïtair, lineair en fixe (zie bijlage 1). De laatste jaren worden hoofdzakelijk fixe leningen afgesloten. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat lineaire en annuïtaire lening in de markt nauwelijks nog worden aangeboden. Slechts de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank bieden dit type leningen nog aan, andere partijen af en toe.

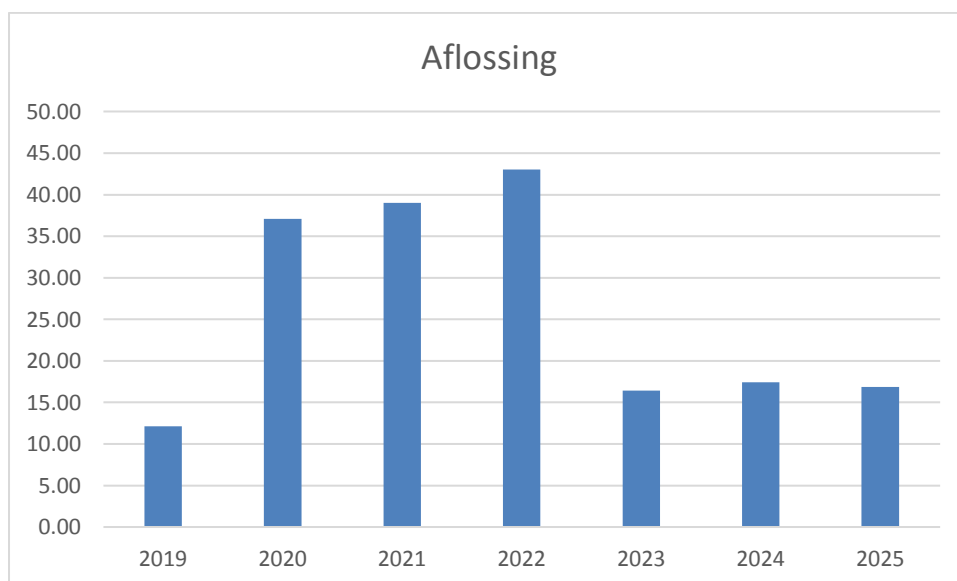
Fixe leningen worden voor een vaste periode aangegaan en aan het einde van de looptijd ineens afgelost. Door de eenvoud van de lening is deze meer verhandelbaar en daardoor is de rente relatief gunstig. Omdat de lening aan het eind ineens wordt afgelost, is er een herfinancieringsrisico. Dat wil zeggen dat opnieuw afsluiten kan betekenen dat de rente hoger is of de voorwaarden zijn ongunstiger. Dit wordt opgevangen door de aflossingen te spreiden over een groot aantal jaren zodat de invloed op het gemiddelde rentepercentage minder groot is.

De samenstelling van de leningenportefeuille ziet er per 1-1-2019 en 31-12-2019 als volgt uit:

Leningsvorm	stand per 01-01-2019	aflossing 2019	opgenomen geldleningen	stand per 31-12-2019	In %
Annuïtair	3.334.580	193.503		3.141.077	1,0%
Lineair	43.613.693	3.787.211		39.826.482	12,5%
Fixe	284.323.406	8.140.430		276.182.976	86,5%
Kasgeld				-	
Totaal	331.271.678	12.121.145	-	319.150.534	100,0%

De gewogen gemiddelde rente van de totale leningenportefeuille ligt per 1-1-2019 op 2,71%. De gewogen gemiddelde looptijd van de totale leningenportefeuille per eind 2019 ligt rond de 7,3 jaar. In 2017 lag dit gemiddelde rond de 10,7 jaar. De afname wordt veroorzaakt door de aflossing van bestaande leningen en door het aantrekken van een aantal leningen met relatief korte looptijd dan de gemiddelde looptijd.

Verder is in grafiek 3 een overzicht weergegeven van de vrijval van aflossingen gedurende de jaren 2019 tot en met 2025 op basis van de huidige vrijval. De bedragen zijn in € miljoen.

Aflossing in mln. €

3.3 Renterisico's op leningenportefeuille

De renterisico's op de leningenportefeuille betreffen voornamelijk de renterisico's die worden gelopen bij herfinanciering van aflossingen en bij renteherzieningsmomenten. Indien op bepaalde momenten grote bedragen aan aflossingen moeten worden gefinancierd, worden er op die momenten renterisico's gelopen. Immers indien de herfinancieringsrente hoger is dan de rente op de afgeloste geldlening betekent dit aantasting van de budgettaire ruimte.

Ter bepaling van de renterisico's van de leningenportefeuille kan een nadere analyse worden gemaakt. Een analyse die de pieken en dalen in de leningenportefeuille in beeld brengt en deze confronteert met de liquiditeitsplanning.

Tabel 8 : Jaarlijkse aflossingen (€ 1

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
aflossing	12,12	37,10	39,01	43,02	16,41	17,42	16,86
cumulatief		49,22	88,23	131,25	147,66	165,08	181,94

De pieken zitten in 2020, 2021 en 2022. Bij het aantrekken van nieuwe langlopende geldleningen wordt hierop ingespeeld door rekening te houden met de aspecten looptijd lening (en dus de te betalen aflossing) versus vrijval kapitaallasten en de actuele markrente.

Deze renterisico's dienen in samenhang te worden gezien met de renterisico's uit de liquiditeitsplanning (zie paragraaf 3.4). De renterisico's op langlopende leningen kunnen goed in beeld gebracht worden doordat de kasstromen zeker zijn.

3.4 Renterisico's uit liquiditeitsplanning

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat er zowel op de korte als lange termijn sprake is van een liquiditeitstekort. Een deel van dit liquiditeitstekort wordt veroorzaakt door contractueel verplichte aflossingen van langlopende geldleningen. Deze kasstromen (uit financieringsactiviteiten) zijn zeker en kunnen exact worden geraamd. De renterisico's in de vorm van teveel betaalde rente door overliquiditeit is daardoor voor dit gedeelte beperkt. Daarnaast geldt ook nog eens dat de rente lange termijn tussen 2

en 5 jaar op dit moment negatief is; dit betekent dus dat er sprake is van rentebaten. Wel zijn er mogelijk in de toekomst renterisico's in de vorm van een hogere herfinancieringsrente (zie paragraaf 3.3).

Een ander gedeelte van het liquiditeitstekort wordt veroorzaakt door kasstromen uit investeringsactiviteiten. Vanwege de onzekerheid ten aanzien van omvang en tijd van dergelijke kasstromen, worden voor dit gedeelte van het liquiditeitstekort de meeste renterisico's gelopen. Alleen een actief treasurybeheer en tijdige, juiste informatievoorziening en actieve informatieplicht aan treasurer kunnen deze renterisico's reduceren.

3.5 Renterisico's op uitgezette geldleningen

In totaal heeft de gemeente € 38,4 miljoen aan langlopende leningen uitstaan bij aan de gemeente gelieerde instellingen (Zie paragraaf 5.3) die uiteindelijk worden afgelost. Over deze leningen wordt een rentevergoeding aan de gemeente betaald. Het betreffen nagenoeg allemaal leningen met een vast vooraf overeengekomen rentepercentage. De afgelopen drie jaar is inzake de verstrekte leningen aan de gelieerde instellingen een rentepercentage van 4 procent gehanteerd. Dit is een markconforme rente waarbij rekening is te houden met de richtlijnen betreffende staatssteun.

Op dit onderdeel zijn dus nagenoeg geen renterisico's.

3.6 Renterisiconorm

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen worden ingekaderd door de renterisiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's uit hoofde van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van de renterisiconorm is het spreiden van de renterisico's van de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt in de rentelasten van de gemeente.

Het begrote lastentotaal voor 2019 bedraagt € 344 miljoen waarmee de renterisiconorm op € 68,8 miljoen komt. Dat wil zeggen dat jaarlijks maximaal € 68,8 miljoen aan langlopende leningen mag worden gefinancierd c.q. de rente mag worden herzien.

Het totaal van de leningenportefeuille bedraagt per begin 2019 € 331 miljoen. Uitgaande van een renterisiconorm van € 68,8 miljoen betekent dit dat de gemiddelde rentetypische looptijd van de leningenportefeuille voor de gemeente niet onder de 4,8 jaar (afgerond) mag uitkomen.

In paragraaf 3.2 is aangegeven dat de gemiddelde looptijd rond de 7,3 jaar ligt (begin 2019) zodat de gemeente ruimschoots binnen de renterisiconorm blijft.

De conclusie is dat wij de renterisico's /aflossingen zoveel mogelijk gespreid hebben over de jaren. Bij het afdekken van de financieringsbehoefte is het van belang om de renterisico's te beheersen. Het beleid binnen de gemeente Deventer is om materiële vaste activa zoveel mogelijk met lange financieringsmiddelen af te dekken (de gouden balansregel). Daarnaast wordt de hoogte van de aflossingen en de afschrijvingen zoveel mogelijk op elkaar aangesloten om ten eerste te voldoen aan de "gouden balansregel" en ten tweede om te voldoen aan een sluitende cashflow stroom. Overigens hebben wij in april 2018 ook ingespeeld op de renteontwikkeling in de markt; bij het aantrekken van de € 75 miljoen herfinanciering is er zelfs sprake van een renteopbrengst met betrekking tot de 2 leningen ad € 25 miljoen die een looptijd hebben van 2 en 3 jaar. De laatste lening die een looptijd kent van 4 jaar heeft een zeer laag rentepercentage van 0,16%

De onderstaande tabel geeft het verwachte verloop van de renterisiconorm weer voor de jaren 2019 tot en met 2022. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat in ieder geval de aflossingen worden geherfinancierd.

Tabel 9: Berekening renterisiconorm (€ 1 mln.)				
renterisico op vaste schuld	2019	2020	2021	2022
1a Renteherziening op vaste schuld (o/g)	0	0	0	0
1b Renteherziening op vaste schuld (u/g)	0	0	0	0
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0
3 Betaalde aflossingen	12,12	37,10	39,01	43,02
4 Renterisico op vaste schuld (2 + 3)	12,12	37,10	39,01	43,02
<hr/>				
Renterisiconorm	2019	2020	2021	2022
5 Stand van de begroting per 1 januari	344	345	343	344
6 Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
7 Renterisiconorm	68,8	69,0	68,6	68,8
<hr/>				
Toets renterisiconorm	2019	2020	2021	2022
8 Renterisiconorm	68,80	69,00	68,60	68,80
9 Renterisico op vaste schuld	12,12	37,10	39,01	43,02
11 Ruimte (+) / Overschrijding (-) (8 -9)	56,68	31,9	29,59	25,78

3.7 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld aan en dient derhalve om het renterisico op de korte termijn te beheersen. Juist voor de korte termijn geldt dat de renterisico's aanzienlijk kunnen zijn, gezien de mogelijke fluctuaties op de geldmarkt. Overigens geldt dat de rentepercentages voor het afsluiten van een kasgeldlening korter dan een jaar de afgelopen 3 jaar – dus vanaf 2016 negatief zijn geweest hetgeen resulteerde in rentebaten. Onder de vlottende schuld vallen alle financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De limiet bedraagt een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de begrote gemeentelijke uitgaven. Voor 2019 is de kasgeldlimiet bepaald op 8,5% van het lastentotaal van de begroting 2019. Het lastentotaal van de begroting 2019 bedraagt € 343,6 miljoen waarmee de kasgeldlimiet uitkomt op afgerond € 29,2 miljoen.

Elk kwartaal wordt de stand van de netto vlottende schuld van de gemeente getoetst aan de kasgeldlimiet (wettelijk voorschrift). Bij een te verwachten overschrijding van de kasgeldlimiet wordt tot consolidatie van de vlottende schuld overgegaan en moeten langlopende financieringsmiddelen worden aangetrokken. Ter voorkoming van een eventuele overschrijding van de kasgeldlimiet, wordt maandelijks (intern) de stand van de vlottende schuld gemonitord en getoetst aan de kasgeldlimiet en in de kwartaalrapportage hierover gerapporteerd. Zo nodig wordt actie ondernomen om te voorkomen dat de kasgeldlimiet wordt overschreden.

Verloop kasgeldlimiet bedragen x 1 mln				
kwartaal	1	2	3	4
1 vlottende schuld				
2 vlottende middelen	3,2	2,1	22,9	13,8
3 saldo	3,2	2,1	22,9	13,8
4 kasgeldlimiet	29,2	29,2	29,2	29,2
5 overschrijding(-) / ruimte (+)	32,4	31,3	52,1	43,0

Daarbij moet worden opgemerkt dat alle kosten van exploitatie en investeringen voor een deel gelijkmatig zijn verdeeld terwijl dit in de praktijk zelden voorkomt. Bovendien vinden er regelmatig verschuivingen in investeringen en grond aan- en verkopen plaats zodat een exacte overschrijding of ruimte niet te geven is.

Het is slechts een indicatie die aangeeft dat het verloop van de kasgeldlimiet in de loop van het jaar nauwkeurig gevolgd moet worden. Dagelijks worden de standen beoordeeld zodat in werkelijkheid een overschrijding niet te verwachten is doordat in het proces voldoende checks en balances zijn opgenomen.

De wet FIDO zegt hierover het volgende in artikel 4, lid 2:

“Indien een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder”

Dit betekent dus dat de provincie maatregelen neemt wanneer de kasgeldlimiet in 3 opeenvolgende kwartalen wordt overschreden. De afgelopen jaren heeft zich geen overschrijding van 3 opeenvolgende kwartalen voorgedaan bij de Gemeente Deventer. Op basis van de prognoses zal dit bij de gemeente Deventer zich ook niet voordoen.

3.8 Rentevisie

Een belangrijke factor bij de uitvoering van het treasurybeleid is het verloop van de geld- en kapitaalmarktrente. De visie ten aanzien van de renteontwikkeling is medebepalend voor het te volgen financieringsbeleid. Onze rentevisie baseren wij op de rentevisies van een vijftal grootbanken. Deze zijn hieronder weergegeven:

Verwachtingen	Prognose over 12 maanden	
	3-maands	10-jaars
per 28 juni 2019		
ABN AMRO	-0,33%	0,80%
ING	-0,30%	-
Rabobank	0,16%	1,20%
Belfius	-0,25%	0,25%
Commerzbank	-0,40%	0,45%
Gemiddeld	-0,22%	0,68%

De huidige rentes liggen bij bovengenoemde banken gemiddeld op -0,22% voor 3-maands en 0,68% voor de 10-jaars. Voor 2019 en de eerste helft van 2020 wordt zowel voor de korte rente als de lange rente een stabiele situatie verwacht.

4 Financiering

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt eerst in het kort het financieringsbeleid van de gemeente aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de verwachte geld- en kapitaalmarkttransacties voor het komende jaar en tenslotte wordt ingegaan op het verwachte renteresultaat.

4.2 Beleid

De gemeente Deventer hanteert het principe van integrale financiering.

Bij integrale financiering worden:

- rentekosten toegerekend aan de projecten / investeringen via een gemiddeld percentage, de zogenaamde omslagrente (zie bijlage 2).
- De omslagrente is conform de begroting 2019 -2022 vastgesteld op 2,5%.
- Het percentage voor de grondexploitatie is conform de begroting 2019-2022 vastgesteld op 2,4%
- Het in de begroting gehanteerde percentage met betrekking tot de omslagrente wordt in beginsel ook voor de jaarrekening gehanteerd tenzij op basis van de nacalculatie de werkelijke rentelasten minus de geraamde toegerekende rentelasten een afwijking geeft van 25% of meer van de werkelijke rentelasten. Anders geformuleerd volgens de BBV regels mag de gemeente overgaan tot correctie op basis van de nacalculatie, maar is hiertoe niet verplicht omdat de afwijking kleiner is dan 25%.
 - o Bij het percentage voor de grondexploitatie geldt altijd nacalculatie voor de samenstelling van de jaarrekening.
- Verschillen tussen de vooraf geraamde rentelasten en de werkelijke rentelasten worden verrekend met de generieke weerstandsreserve.

Naast bovengenoemde uitgangspunten is rekening te houden met de BBV richtlijnen inzake het grondbedrijf (de notitie Grondexploitaties 2016) en de algemene omslagrente (de notitie Rente 2017 Commissie BBV). Verder wordt getracht het risico van overfinanciering te beperken door binnen de mogelijkheden van de kasgeldlimiet (zie paragraaf 3.7) optimaal gebruik te maken van korte financieringsmiddelen voor zover deze voordeliger zijn dan langlopende financieringsmiddelen.

4.3 Verwachte transacties

De totale geraamde financieringsbehoefte tot en met 2022 bedraagt € 94 miljoen. Het zwaartepunt van deze financieringsbehoefte ligt in 2022, namelijk € 43 miljoen. Gedurende het jaar 2019 wordt voor een bedrag van € 11 miljoen aan langlopende geldleningen aangetrokken. Onze rekening courant biedt de ruimte om tot een bedrag van ca € 28 miljoen te financieren. Per 1 januari 2019 is de financieringsovereenkomst met de BNG gewijzigd. In de nieuwe financieringsovereenkomst is de kredietlimiet verlaagd van € 30 naar € 28 miljoen. Bovendien wordt gebruikgemaakt van een intradaglimiet van € 2 miljoen. De intradaglimiet houdt in dat voor het ongebruikte deel van de beschikbaar gestelde kredietfaciliteit een bereidstellingsprovisie in rekening wordt gebracht. De intradaglimiet maakt het mogelijk om dagelijks tijdens de kantooruren, tot een overeengekomen bedrag, de kredietlimiet te overschrijden. De intradaglimiet moet voor het eind van de dag weer zijn aangevuld tot de kredietlimiet. Dit kan worden gerealiseerd door specifiek bij de BNG een kasgeldlening aan te trekken. De kasstroom voor 2019 wordt geraamd op € 25 miljoen negatief. Wij verwachten in 2019 dan ook een bedrag aan langlopende financieringen te moeten aantrekken van ca € 11 miljoen. De geraamde financieringsbehoefte bedraagt voor het jaar 2020 € 29 miljoen, voor het jaar 2021 € 27 miljoen en voor 2022 € 27 miljoen.

Schematisch weergegeven is de stand van zaken 2019 als volgt:

bedragen x 1 mln	
Omschrijving	
Financieringsbehoefte 2019	25
Nog af te sluiten langlopende lening in 2019	-11
Nog te financieren via rekening courant	14

4.4 Verwachte renteresultaat

Het gehanteerde principe van integrale financiering leidt in feite tot een soort van interne bankiersfunctie bij treasury. Op het moment dat door andere onderdelen van de organisatie wordt geïnvesteerd, wordt aan het geactiveerde investeringsbedrag rente toegerekend en als het ware in rekening gebracht bij het desbetreffende onderdeel respectievelijk het betreffende taakveld. Deze doorbelaste rente vormt voor de treasuryfunctie een renteopbrengst.

Aan de creditzijde van de balans ontstaan de financieringslasten door het ter beschikking staan van zowel lang als kort vreemd vermogen en van het eigen vermogen waaraan vooraf een opbrengstpercentage wordt toegerekend, dat wil zeggen de rentebijdrage aan de exploitatie. Deze bestemming vindt plaats voordat het renteresultaat bepaald wordt.

Met andere woorden: op het taakveld Treasury wordt de omslagrente (momenteel 2,5%) verantwoord terwijl de werkelijke rente het gemiddelde is van de rente op langlopende leningen (gebaseerd op de marktrente).

Voor het begrotingsjaar 2019 is het renteresultaat begroot op € 0,32 miljoen (Stand : 1ste Kwartaalrapportage 2019). Zie onderstaande specificatie.

Het werkelijke renteresultaat hangt af van de werkelijk door te belasten rente en de werkelijke rentekosten in 2019. De werkelijk gecalculeerde rente wordt in de jaarrekening over 2019 opgenomen.

Hieronder is het verwachte renteresultaat voor de begroting 2019 weergegeven en ter vergelijking het resultaat van de jaren 2017 en 2018.

Tabel 13 : Opstelling rentelasten(€ 1 mln)

	Begroting 2017	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018	Begroting 2019	1ste Kwartaalrapportage 2019
rentelasten						
rente korte financieringsmiddelen	-0,08	-0,08	-0,04	-0,04	0,00	0,00
rente langlopende geldleningen	9,59	9,47	9,19	9,19	8,87	8,87
rente eigen financieringsmiddelen	0,84	0,84	0,63	0,62	0,59	0,53
rente op voorziening wethouderspensioen	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,14
rente verliesvoorziening	0,83	0,83	0,90	0,89	0,92	0,95
rentebijdrage exploitatie	0,06	0,06	-	-	-	-
	11,38	11,26	10,81	10,79	10,51	10,49
renteopbrengsten						
doorberekening aan vaste activa i.v.m. kapitaalbeslag	15,49	15,49	11,39	11,53	11,00	10,81
	15,49	15,49	11,39	11,53	11,00	10,81
Renteresultaat	4,11	4,23	0,58	0,74	0,49	0,32

5 Belegging

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt in het kort ingegaan op het beleggingsbeleid van de gemeente en vervolgens komt de leningenportefeuille (u/g) aan de orde. Tenslotte wordt ingegaan op de kredietrisico's van de beleggingsportefeuille.

5.2 Beleidsuitgangspunten

Uitgangspunten voor het risicobeheer zijn:

1. Het aangaan en verstrekken van leningen is slechts toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak.
2. Het uitzetten van middelen en het afsluiten van derivaten dienen een prudent karakter te hebben.
3. Binnen de gemeente Deventer wordt aan de treasury geen winstverantwoordelijkheid toegekend.
4. De primaire taak van de treasury is het beheren en beheersen van financiële posities die voortvloeien uit de normale bedrijfsvoering en wel op een zodanige wijze dat:
 - a. de daaraan verbonden risico's worden beheerst.
 - b. de daarmee gepaard gaande kosten worden geminimaliseerd/beperkt.
 - c. de te realiseren opbrengsten van de uitzettingen worden gemaximaliseerd/verhoogd binnen de wet- en regelgeving.
5. Maximale uitzetting per financiële instelling mag niet hoger zijn dan € 5 miljoen.
6. De uitzetting van de middelen mag niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico.

5.3 Schatkistbankieren

In december 2013 is het zogenoemde schatkistbankieren ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente wettelijk verplicht is om tijdelijk overtollige middelen (liquiditeitsoverschotten) die boven een wettelijk geregeld saldo uitkomen, moet stallen bij het Rijk. De gemeente Deventer heeft ervoor gekozen dat het saldo vanaf € 2,2 miljoen automatisch wordt afgeroomd. Het drempelbedrag schatkistbankieren bij een begroting van minder dan € 500 miljoen is namelijk 0,75 % van het begrotingstotaal.

Ook is het mogelijk om overtollige middelen te beleggen bij andere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen. De hoofdreden van deze verplichting is om het EMU saldo op Rijksniveau terug te dringen. Een bijkomende reden is dat gemeenten (en andere lagere overheden) op deze wijze geen risico's lopen op hun uitgezette gelden.

Deventer heeft de afgelopen jaren gebruik gemaakt van de kasgeldlimiet. Kortom relatief weinig overtollige middelen die automatisch worden afgeroomd van de paraplu BNG rekening.

Het drempelbedrag schatkistbankieren bedraagt voor 2019 € 2.577.000 en moet per kwartaal worden geplaatst tegenover het gemiddeld op dag basis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen worden geplaatst. Dus tegenover het gemiddelde van alle gemeentelijke bankrekeningen. Omdat de rekening courant van Deventer doorgaans een debetstand (schuld) laat zien door het maximaal gebruik maken van kortlopende leningen (rekening courant, kasgeldleningen), verwachten we niet dat Deventer het komende jaar geld bij de schatkist moet aanhouden. Met andere woorden wij maken optimaal gebruik van de kasgeldlimiet door zoveel mogelijk kort te financieren (zie 4.2).

5.4 Leningenportefeuille (u/g)

De omvang van de leningenportefeuille (u/g) ziet er per 2019 als volgt uit. Tevens zijn de standen per 1-1-2018 er bij gezet.

Geldnemer	rente %	stand per 1-1-2018	stand per		aflossing
			1-1-2019	31-12-2019	
N.V. Maatschappelijk Vastgoed	4,0%	9.501.378	17.068.679	17.211.280	20 jaar laatste in 2034
Sportbedrijf Deventer NV	2,12% - 4%	15.045.849	14.346.159	13.684.524	10-40 jaar, laatste in 2049
N.V Wonen boven Winkels	geen	280.788	178.206	74.076	10 jaar, laatste in 2020
Enexis	4,0%	907.199	-	-	achtergestelde lening
Vitens	4,0%	495.246	1.278.631	247.618	achtergestelde lening
Leningen energieaanpak woningen	geen	200.000	200.000	200.000	revolving fund
SVN Voorstad Oost	5,0%	233.490	6.952	6.031	
GAE	4,0%	3.569.439	4.069.412	4.069.412	28 jaar, laatste in 2043
Woningabonnementen	5,0%	418.029	417.260	417.260	15 jaar, laatste in 2030
Lening zonnepanelen	5,0%	96.319	29.267	26.202	15 jaar, laatste in 2026
Lening ver. van eigenaren	5,0%	800.000	800.000	600.000	
Totaal		31.547.737	38.394.566	36.536.403	

De afgelopen jaren is het gemeentelijk beleid geweest om feitelijke (een op een) verstrekkingen door de gemeente van geldleningen aan derden zoveel mogelijk te vermijden en eventueel ter vervanging een gemeentegarantie af te geven. In de beleidsnota verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen zijn regels hiervoor opgenomen.

5.5 Verwachte transacties

Op dit moment is de inschatting dat in de tweede helft van 2019 aan een aantal verbonden partijen nog leningen worden verstrekt ter grootte van ruim € 5,2 miljoen.

Aanvragen worden getoetst met inachtneming van de door de raad vastgestelde beleidsnota "Verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen" in 2013.

5.6 Kredietrisico's

Kredietrisicobeheer kan worden omschreven als het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van betalingsverplichtingen door de tegenpartij als gevolg van insolventie of te kort aan liquide middelen. Uitzettingen kunnen echter op grond van de wet fido en het treasurystatuut slechts plaatsvinden uit hoofde van de uitvoering van een publieke taak. Daarnaast vinden uitzettingen alleen plaats bij Nederlandse overheids- en financiële instellingen met een kredietwaardigheid van een A rating of A2- rating. Bovendien kan er maximaal € 5 miljoen per financiële instelling worden uitgezet. Vanaf eind 2013 is de gemeente verplicht tot schatkistbankieren. De wet schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun overtollige financiën onder te brengen bij het Rijk. Gemeenten mogen hun overtollige financiën tot een bepaald bedrag buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Dit wordt het drempelbedrag genoemd. Het drempelbedrag voor de gemeente Deventer voor het jaar 2019 is € 2,5 miljoen. De kredietrisico's zullen derhalve relatief gering zijn.

5.7 Deelnemingen en verbonden partijen

Naast de verstrekking van geldleningen heeft de gemeente tevens diverse deelnemingen via aandelen in verbonden partijen. De verbonden partijen zijn vaak een verlengstuk van de gemeentelijke dienstverlening. Deelname in verbonden partijen heeft uiteraard gevolgen voor de risico's die de gemeente loopt.

De gemeente Deventer is samenwerkingsovereenkomsten aangegaan met zogenaamde verbonden partijen. In de kadernota Verbonden partijen 2017 zijn deze nader gedefinieerd.

Binnen de financiële functie is ook het adviseren en monitoren van de deelnemingen belegd. Dit gebeurt in nauw overleg met treasury.

6 Kasbeheer

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op het saldobehoor (beleid t.a.v. de bankrekeningen en saldi), het liquiditeitenbeheer (beleid t.a.v. deposito's, kasgeldleningen en daggelden) en het betalingsverkeer.

6.2 Saldobehoor

De gemeente Deventer maakt gebruik van bankrekeningen van de BNG, Rabobank, ING en SNS Bank. De rekeningen bij de BNG bestaan uit 1 hoofdrekening en meerdere subrekeningen. Het merendeel van het betalingsverkeer loopt via een hoofdrekening van de BNG. De subrekeningen hebben veelal een bepaalde bestemming zoals bijvoorbeeld de subrekening voor de belastingontvangsten. Bij de subrekeningen van de BNG vindt maandelijks automatisch saldoregulatie met de hoofdrekening plaats. De saldi van de overige niet-BNG rekeningen worden handmatig en periodiek door team FA overgeboekt naar de hoofdrekening van de BNG. Met uitzonderingen van de bankrekeningen met betrekking tot BAD (Budget Adviesdienst). De saldi van deze rekeningen worden beheerd door de teammanager BAD.

6.3 Liquiditeitenbeheer

Dagelijks wordt de stand van de rekening-courant gemonitord door de treasurer. Op grond van de kasgeldlimiet mag de gemeente maximaal € 29,2 miljoen aan kortlopende schuld (< 1 jaar) hebben (zie paragraaf 3.7). Met de BNG is een overeenkomst Financiële Dienstverlening afgesloten die inhoudt dat de gemeente een (doorlopende) kredietfaciliteit in rekening courant heeft van € 28 miljoen. In de nieuwe financieringsovereenkomst is de kredietlimiet verlaagd van € 30 naar € 28 miljoen. Bovendien wordt gebruikgemaakt van een intradaglimiet van € 2 miljoen. De intradaglimiet houdt in dat voor het ongebruikte deel van de beschikbaar gestelde kredietfaciliteit een bereidstellingsprovisie in rekening wordt gebracht. De intradaglimiet maakt het mogelijk om dagelijks tijdens de kantooruren, tot een overeengekomen bedrag, de kredietlimiet te overschrijden. De intradaglimiet moet voor het eind van de dag weer zijn aangevuld tot de kredietlimiet. Dit kan worden gerealiseerd door specifiek bij de BNG een kasgeldlening aan te trekken.

6.4 Betalingsverkeer

De afhandeling van het contante en girale betalingsverkeer valt onder verantwoordelijkheid van de kassier. Het bankrelatiebeheer is een aangelegenheid van de treasurer. Op dit moment is de BNG onze huisbank. De BNG heeft met AAA rating (triple A rating) een hoge rating voor kredietwaardigheid.

6.5 Automatisering

Voor wat betreft de afhandeling van het girale betalingsverkeer wordt gebruik gemaakt van BNG Dataservices Online. Hiermee kan via internet worden ingelogd op de betalingsmodule van de BNG en kan allerlei marktinformatie worden ingelezen.

7 Overige treasury ontwikkelingen

7.1 Informatievoorziening

Voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie is juiste en tijdige informatie van groot belang. De besluitvorming omtrent het aantrekken of uitzetten van middelen vindt plaats op basis van interne en externe analyse-informatie.

In de interne informatievoorziening is van belang dat de treasurer wordt geïnformeerd over toekomstige uitgaven en ontvangsten die nog niet in de begroting inclusief wijzigingen zijn opgenomen. Het moet hierbij gaan om materiele posten die betrekking hebben op de korte, middellange en lange termijn zodat hierop door de treasurer kan worden geanticipeerd. Het betreffen uitgaven en ontvangsten boven de € 0,5 miljoen met als doel het bereiken van rentevoordelen door het optimaal inzetten van financieringsproducten. Input moet worden verstrekt door programmamanagers en adviseurs van team finance en control.

7.2 Verbijzonderde Interne controle

Het treasuryproces heeft het karakter van een primair proces. Primaire processen dienen periodiek te worden getoetst op opzet, bestaan en werking; hierover is ook een passage opgenomen in het Treasurystatuut. De standaardcontroles zijn ingaande tweede helft 2018 uitbesteed aan onze huisaccountant. In het auditplan 2019 is in de planning aangegeven dat dit proces zal worden getoetst door Deloitte accountants. Bij bijzonderheden zal hierover in de voortgangsrapportage worden gerapporteerd.

7.3 Overige ontwikkelingen

Doorontwikkeling toetsingskader garanties en geldleningen

Met het verstrekken van garanties en geldleningen loopt de gemeente risico's. In de nota garanties en geldleningen is gesteld dat het college verplicht is om voorafgaand aan het verstrekken van een garantie of geldlening onderzoek te doen naar de financiële en bestuurlijke positie van de aanvrager en de financiële haalbaarheid van het investeringsproject.

Voor een dergelijk onderzoek wordt onder andere in het bankwezen gebruik gemaakt van zogenaamde toetsingsmodellen met minimale en maximale uitkomsten (rating). Het team Finance en Control is bezig met het ontwikkelen van een toetsingsmodel die rekening houdt met de instellingen en situaties vanuit de Deventer maatschappelijke praktijk. De planning is dat het toetsingsmodel in de tweede helft van 2019 gereed is.

Wet en regelgeving (o.a. Wet Fido, regelgeving Schatkistbankieren decentrale overheden, Wet HOF, BBV)

Het is zaak dat de treasurer de wet en regelgeving permanent volgt. En aandacht besteed aan permanente educatie.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht leningenportefeuille

Nr.	Oorspronkelijk bedrag v.d. lening	Jaar (laatste aflossing)	Rente-percentage	2019			2020			2021			2022		
				Restant bedrag v.d. lening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag v.d. rente of het rentebelastingdeel	Bedrag v.d. aflossing of het aflossingsbestanddeel	Restant bedrag v.d. lening aan het einde van het dienstjaar	Bedrag v.d. rente of het rentebelastingdeel	Bedrag v.d. aflossing of het aflossingsbestanddeel	Restant bedrag v.d. lening aan het einde van het dienstjaar	Bedrag v.d. rente of het rentebelastingdeel	Bedrag v.d. aflossing of het aflossingsbestanddeel	Restant bedrag v.d. lening aan het einde van het dienstjaar	Bedrag v.d. rente of het rentebelastingdeel	Bedrag v.d. aflossing of het aflossingsbestanddeel
412	6.500.000	2024	4,610	1.560.000	61.900	260.000	1.300.000	49.914	260.000	37.928	260.000	760.000	25.942	260.000	520.000
413	7.000.000	2024	5,270	1.680.000	81.704	280.000	1.400.000	66.948	280.000	52.192	280.000	840.000	37.436	280.000	560.000
415	5.000.000	2021	4,985	5.000.000	249.250	0	5.000.000	249.250	0	239.690	5.000.000	0	0	0	0
416	5.000.000	2022	5,005	5.000.000	250.250	0	5.000.000	250.250	0	250.250	0	5.000.000	240.651	5.000.000	0
417	5.000.000	2023	5,020	5.000.000	251.000	0	5.000.000	251.000	0	251.000	0	5.000.000	251.500	0	5.000.000
418	5.000.000	2024	5,030	5.000.000	251.500	0	5.000.000	251.500	0	251.500	0	5.000.000	251.500	0	5.000.000
419	5.000.000	2025	5,040	5.000.000	252.000	0	5.000.000	252.000	0	252.000	0	5.000.000	252.000	0	5.000.000
420	5.000.000	2026	5,060	5.000.000	253.000	0	5.000.000	253.000	0	253.000	0	5.000.000	253.000	0	5.000.000
421	5.000.000	2027	5,060	5.000.000	253.000	0	5.000.000	253.000	0	253.000	0	5.000.000	253.000	0	5.000.000
422	5.000.000	2028	5,120	5.000.000	256.000	0	5.000.000	256.000	0	256.000	0	5.000.000	256.000	0	5.000.000
424	5.000.000	2030	5,120	5.000.000	256.000	0	5.000.000	256.000	0	256.000	0	5.000.000	256.000	0	5.000.000
425	5.000.000	2031	5,130	5.000.000	256.500	0	5.000.000	256.500	0	256.500	0	5.000.000	256.500	0	5.000.000
426	5.000.000	2021	4,370	5.000.000	218.500	0	5.000.000	218.500	0	104.162	5.000.000	0	0	0	0
429	726.000	2022	6,000	145.200	0	36.300	108.900	0	36.300	0	36.300	36.300	0	36.300	0
435	680.670	2020	4,630	54.453	2.521	27.227	27.227	1.261	27.227	0	0	0	0	0	0
437	453.730	2024	4,570	108.907	4.977	18.151	90.756	4.148	18.151	3.318	18.151	54.454	2.489	18.151	36.302
445	45.000.000	2041	4,660	33.000.000	1.468.283	1.500.000	31.500.000	1.398.192	1.500.000	1.328.483	1.500.000	28.500.000	1.268.583	1.500.000	27.000.000
446	20.000.000	2016	3,738	20.000.000	930.000	0	20.000.000	930.000	0	930.000	0	20.000.000	930.000	0	20.000.000
446	20.000.000	2024	4,650	20.000.000	930.000	0	20.000.000	930.000	0	930.000	0	20.000.000	930.000	0	20.000.000
447	3.100.000	2034	3,970	2.310.031	91.027	106.100	2.203.931	86.788	110.312	82.381	114.692	1.978.927	77.798	119.245	1.859.682
448	815.000	2025	3,550	380.333	12.218	54.333	328.000	10.289	54.333	8.360	54.333	217.333	6.431	54.333	163.000
449	900.000	2026	3,640	480.000	16.377	60.000	420.000	14.193	60.000	12.009	60.000	300.000	9.825	60.000	240.000
450	15.000.000	2022	2,570	6.000.000	121.881	1.500.000	4.500.000	83.226	1.500.000	44.781	1.500.000	1.500.000	6.231	1.500.000	0
451	875.000	2022	2,120	350.000	6.587	87.500	262.500	4.732	87.500	2.877	87.500	87.500	1.022	87.500	0
452	10.000.000	2024	3,045	10.000.000	304.500	0	10.000.000	304.500	0	304.500	0	10.000.000	304.500	0	10.000.000
453	10.000.000	2025	3,160	10.000.000	316.000	0	10.000.000	316.000	0	316.000	0	10.000.000	316.000	0	10.000.000
454	10.000.000	2027	3,350	10.000.000	335.000	0	10.000.000	335.000	0	335.000	0	10.000.000	335.000	0	10.000.000
455	10.000.000	2028	3,420	10.000.000	342.000	0	10.000.000	342.000	0	342.000	0	10.000.000	342.000	0	10.000.000
456	15.000.000	2032	3,380	15.000.000	507.000	0	15.000.000	507.000	0	507.000	0	15.000.000	507.000	0	15.000.000
457	5.000.000	2032	3,380	5.000.000	169.000	0	5.000.000	169.000	0	169.000	0	5.000.000	169.000	0	5.000.000
458	700.000	2020	1,500	178.206	1.368	104.130	74.076	183	74.076	0	0	0	0	0	0
462	5.000.000	2029	3,070	5.000.000	153.500	0	5.000.000	153.500	0	153.500	0	5.000.000	153.500	0	5.000.000
463	8.000.000	2019	1,560	8.000.000	684	8.000.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
464	8.000.000	2020	2,060	8.000.000	164.800	0	8.000.000	82.174	8.000.000	0	0	0	50.062	4.000.000	0
465	4.000.000	2022	2,510	4.000.000	100.400	0	4.000.000	100.400	0	100.400	0	4.000.000	100.400	0	4.000.000
466	4.000.000	2023	2,710	4.000.000	108.400	0	4.000.000	108.400	0	108.400	0	4.000.000	108.400	0	4.000.000
467	5.000.000	2026	3,125	5.000.000	156.250	0	5.000.000	156.250	0	156.250	0	5.000.000	156.250	0	5.000.000
468	5.000.000	2030	3,560	5.000.000	178.000	0	5.000.000	178.000	0	178.000	0	5.000.000	178.000	0	5.000.000
472	5.000.000	2022	0,880	5.000.000	44.000	0	5.000.000	44.000	0	44.000	0	5.000.000	44.000	0	5.000.000
473	5.000.000	2023	1,030	5.000.000	51.500	0	5.000.000	51.500	0	51.500	0	5.000.000	51.500	0	5.000.000
475	2.012.515	2027	6,480	1.024.548	61.022	87.403	937.146	54.994	93.067	48.609	99.097	744.992	41.793	105.519	639.463
476	12.000.000	2033	1,500	12.000.000	180.000	0	12.000.000	180.000	0	180.000	0	12.000.000	180.000	0	12.000.000
477	13.000.000	2034	1,530	13.000.000	198.900	0	13.000.000	198.900	0	198.900	0	13.000.000	198.900	0	13.000.000
478	25.000.000	2020	-0,310	25.000.000	-77.500	0	25.000.000	-23.993	25.000.000	0	0	0	0	0	0
479	25.000.000	2021	-0,045	25.000.000	-11.250	0	25.000.000	-11.250	0	-3.483	25.000.000	0	0	0	0
480	25.000.000	2022	0,160	25.000.000	40.000	0	25.000.000	40.000	0	40.000	0	25.000.000	40.000	0	25.000.000
				331.271.678	8.868.049	12.121.145	319.150.534	8.683.246	37.100.966	8.355.006	39.010.074	243.039.495	7.761.643	43.021.049	200.018.447

De leningportefeuille is samengesteld op basis van de begroting 2019.

Bijlage 2: Rente-omslag 2019

Rente grondexploitatie

Rente percentage Grondexploitatie (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroot percentage 2019	Werkelijke balanspositie per 1-1-2018	Werkelijk percentage 2018
1. Rente vaste schulden (Incl.proj.fin)	8.868	2,68%	9.192	3,338%
2. Rente projectfinanciering	35	2,91%	41	2,914%
3. Rente kasgeldleningen	0	0	-43	-0,172%
4. VVLT Totale Financiering	331.272		275.385	
5. VVLT Projectfinanciering	1.210		1.412	
6. VVLT exclusief projectfinanciering	330.061		273.973	
7. Gem. rente percentage vaste schulden excl. rente projectfinanciering (1-2)/6		2,68%		3,340%
8. Gewogen gemiddelde rente Percentage ((6x7)+(11 x3)) / (6+11)		2,68%		3,047%
9.Voorzieningen	8.366		9.318	
10.Langlopende schulden	330.061		276.063	
11.Kasgeldleningen (kort)	0		25.000	
12.Overige kortlopende schulden	22.116		32.333	
13. Overige passiva	<u>18.150</u>		<u>18.150</u>	
14. Vreemd vermogen (9 t/m 13)	378.693		360.864	
15. Eigen vermogen	66.536		76.203	
16. Verhouding VV/TV: 14/17	0,8506		0,8256	
17. Balans totaal: 14+15	445.229		437.067	
Rente percentage Grex (=gewogen gemiddelde rente percentage x Vreemd Vermogen / Totaal Vermogen): 8 X 16		2,28%		2,52%
Afgerond voor de begroting 2019		2,4%		

Het geraamde rentepercentage aan de grondexploitatie is voor de begroting 2019 berekend op 2,28%; voor de toepassing in de begroting 2019 is dit afgerond op 2,4%.

Het werkelijke rentepercentage aan de grondexploitatie inzake de jaarrekening 2018 is berekend op 2,52% (nacalculatie) en is nagenoeg gelijk aan het geraamde rentepercentage grondexploitatie 2018 ad. 2,7%. Het werkelijk rentepercentage wijkt dus zeer gering af ten opzichte van het geraamde percentage. Bij de samenstelling van de jaarrekening moet het rentepercentage grex altijd worden toegepast op basis van nacalculatie en met 2 cijfers achter de komma. Zie onderstaande toelichting.

Berekening omslagrente percentage begroting 2019

	Schema rente toerekening: bedragen x € 1.000.		2019
A.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		8.870
B.	De externe rentebaten		<u>-/-1.485</u>
	Totaal door te rekenen externe rente		7.385
C1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 2.923	
C2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	-/- 38	
C3.	De rentebaait van door verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	+38	
			<u>-/- 2.923</u>
	Saldo door te rekenen externe rente		4.462
D1.	Rente over eigen vermogen		589
D2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		<u>1052</u>
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente.		6.104
	Boekwaarde van de activa op 1-1-2019 is		
	Immateriële vaste activa (imva)	3.077	
	Financiële vaste activa (fva) exclusief de verstrekte leningen	19.797	
	Materiele vaste activa	254.196	
E	Totaal boekwaarde activa	277.070	
F	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	6.104	
G	Boekwaarde van activa	277.070	
	Algemeen omslag percentage (F / G)		2,2%

Voor de begroting 2019 is het algemeen omslagpercentage definitief bepaald op 2,5%.

Onderstaand elementaire BBV uitgangspunten met betrekking tot het rente percentage grondexploitatie en het algemeen omslag rente percentage.

Waar is rekening mee te houden met het grex rente percentage:

1. Ten aanzien van de rente die wordt gehanteerd in de berekeningen van de Meerjaren Grondexploitatiebegroting gelden 2 couplance regelingen:
 - a. om te voorkomen dat de renteparameter in de meerjarenprognose van de grondexploitatiebegroting ook elk jaar fluctueert, is het mogelijk om al gemeente te kiezen voor het rekenen met een stabiel rentepercentage in de meerjarenprognose. Dit betreft dan het rentepercentage zoals berekend in het jaar van vaststellen van de grondexploitatiebegroting en kan alleen gehanteerd blijven indien de werkelijke rente niet meer afwijkt dan 0,5% boven of onder het initieel vastgestelde rentepercentage.
 - b. indien een gemeente geen externe financiering heeft aangetrokken, maar dit wel gaat doen voor een bepaald grondexploitatiecomplex, dan mag in de meerjarenprognose rekening worden gehouden met de markrentre vanaf het moment van verwachte financiering. De markrentre wordt bepaald op basis van de geldende markrentre voor de aan te trekken financiering met een looptijd van maximaal 10 jaar.
2. In de notitie Grondexploitatie 2016 is een **stellige uitspraak** opgenomen over de toegestane toe te rekenen rente aan de Bouwgrond In Exploitatie (BIE). Afronding van dit percentage is fiscaal niet toelaatbaar. Concreet houdt dit dus in dat de bijschrijving op de boekwaarde van de grondexploitaties altijd de werkelijke, on afgeronde rente is. **Dit betekent een nauwkeurigheid tot 2 cijfers achter de komma.** Maar zoals boven ook is weergegeven bij **punt 1** is het wel zo dat in de actualisatie van de prognoses van de grondexploitaties (o.a. voor de berekening van de verliesvoorziening) geen nacalculatie naar de werkelijke rente hoeft plaats te vinden, indien de gehanteerde rente in de prognose niet meer dan 0,5% afwijkt.

Waar is rekening mee te houden met het algemeen rente percentage:

1. Het geraamde algemeen rente percentage versus de vraag is nacalculatie bij de samenstelling noodzakelijk? De gemeente mag overgaan tot correctie op basis van een nacalculatie, maar is hiertoe verplicht als de afwijking – tussen de werkelijke rentelasten en de toegerekende rentelasten - groter is dan 25% van de werkelijke rentelasten. Voorbeeld: de afwijking tussen de werkelijke rentelasten € 2.781 en de toegerekende rentelasten € 3.040 bedraagt € 259. Deze afwijking bedraagt 9,3% van de werkelijke rentelasten; kortom in dit geval mag worden overgegaan tot correctie op basis van de nacalculatie maar het behoeft niet. Het is evenwel verplicht als dit percentage groter is dan 25 %.
2. In de BBV rentenotitie 2017 is de stellige uitspraak opgenomen “Het bij de begroting gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond”. Kortom het omslagrente percentage mag op een veelvoud van een half procent worden afgerond. De omslagrente mag maximaal 0,5% afwijken van het werkelijke rentepercentage dat aan de taakvelden moet worden toegerekend. Voor de duidelijkheid, deze afrondingsrichtlijn heeft **niet** betrekking op het grex percentage. Concreet houdt dit in: de ruimte van 0,5% is bedoeld voor feitelijke afronding naar een dichtstbijzijnde handige rekenrente en dient ter stabiliteit bij kleine afwijkingen in navolgende jaren. Het is niet de bedoeling om de omslagrente zo ver mogelijk naar boven of naar beneden bij te stellen.

Concreet:

Er moet worden gedacht aan range blokken van 0,5%.

Bij een berekend algemeen omslag percentage van 2,8% is de te kiezen range tussen de 2,5% en 3,0%.

En dus niet een rente percentage van $2,8\% + 0,5\% = 3,3\%$; dit is namelijk geen afronding maar een optelling.

Het is dus niet de bedoeling om de omslagrente zo ver mogelijk naar boven of naar beneden bij te stellen. Dan loopt men immers ook het risico dat de omslagrente meteen moet worden aangepast op het moment dat deze het volgende jaar op 2,79% wordt berekend.

Bijlage 3: Kasstroom uit operationele activiteiten o.b.v. primitieve begroting 2019-2022

Jaar	2019	2020	2021	2022
bedragen x € 1.000				
kasstroom uit operationele activiteiten				
operationele uitgaven				
- salarissen/sociale lasten	57.108	56.267	55.893	55.962
- apparaatslasten excl. salarissen/sociale lasten	13.369	13.154	12.815	13.143
- subsidies excl. Reintegratie	57.519	57.478	57.581	57.408
- goederen/diensten (excl. grondexploitatie)	48.213	45.083	44.538	44.862
- grondexploitaties	9.645	13.346	9.198	5.971
- rente bestaande in investeringen	9.154	9.022	8.650	8.062
- sociale uitkeringen	41.343	41.343	41.343	41.343
- stelpost	4.937-	6.209-	7.627-	7.685-
- inkomensoverdrachten	24.587	23.861	23.907	23.841
- Reintegratie	22.395	21.643	21.180	20.835
- verstrekkingen in natura	40.526	40.934	41.746	42.178
- overige uitgaven	4.632	9.620	14.405	18.355
- btw	15.850			
totaal operationele uitgaven	339.405	325.542	323.629	324.275
operationele inkomsten				
- algemene uitkering	197.789	203.001	206.943	211.294
- inkomensoverdrachten	42.022	41.354	41.353	41.353
- eigen bijdragen en soc. Uitkeringen	1.751	1.751	1.751	1.751
- OZB belastingen	25.984	26.809	27.709	28.684
- afvalstoffenheffing	11.902	11.902	11.902	11.902
- rioolrechten	8.088	8.088	8.088	8.088
- bouwleges	2.891	2.891	2.891	2.891
- leges burgerzaken	1.833	1.691	1.788	1.531
- parkeerbelastingen	4.817	4.817	4.817	4.817
- overige belastingen	1.323	1.323	1.323	1.323
- grondexploitaties	12.229	15.689	11.460	8.197
- huren en pachten	4.051	4.034	3.986	3.872
- ontvangen rente en dividenden	2.819	2.856	2.804	2.749
- verkopen grond/pand	1.291	245	45	45
- vergoeding goederen en diensten (excl. grondexploitatie)	11.677	11.400	11.311	11.308
- stelpost	124	96	84	39
- overige baten (excl. grondexploitaties)	589	587	588	586
- BCF (BTW)	15.850			
- rente bestaande in investeringen	174	174	174	174
totaal operationele inkomsten	347.201	338.708	339.017	340.604
Saldo kasstroom uit operationele activiteiten	7.796	13.166	15.388	16.329
Uitsplitsing:				
Operationele activiteiten (excl. Grondexploitatie)	5.212	10.823	13.126	14.103
Grondexploitatie	2.584	2.343	2.262	2.226
	7.796	13.166	15.388	16.329

Bijlage 4: Begrippenlijst

Treasury:	het beheren van het geld van de onderneming, in dit geval de gemeente Deventer
Kasstroom:	geldstroom die in het betreffende jaar plaatsvindt
Operationele activiteiten:	bedrijfsvoering
Renterisico:	risico dat de rente stijgt (of daalt)
Renterisiconorm:	20% van de vaste schuld (langlopende geldleningen, looptijd > 1 jaar)
Kasgeldlimiet:	toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld (8,5% van het uitgaventotaal van de begroting)
Kortlopende – en langlopende kredieten:	volgens de normen die banken hanteren hebben kortlopende kredieten een looptijd van 2 jaar of minder en langlopende kredieten een looptijd van meer dan 2 jaar. Administratief gezien geldt overigens een termijn van 1 jaar voor kortlopende kredieten en 2 jaar en langer voor langlopende kredieten
Financieringsbehoefte:	behoefte van de gemeente aan liquide middelen door investeringen, aflossingen en doordat inkomende en uitgaande geldstromen niet synchroon lopen
Liquiditeitsplanning:	prognose van de inkomende en uitgaande geldstromen gedurende een bepaalde periode
Treasurystatuut:	een regeling voor het sturen en het beheersen van, het verantwoord over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's
Saldobeheer:	beheren en beheersen van het rekening courant saldo bij de bank
Treasuryparagraaf:	Afzonderlijke paragraaf bij de documenten van de planning- en controlcyclus met betrekking tot de meest actuele stand zaken van treasury
Herfinanciering:	het opnieuw aantrekken van een geldlening voor afgeloste bedragen
Leningenportefeuille:	het totaal van de uitgezette geldleningen van de gemeente. Deze zijn zichtbaar gemaakt in bijlage 1.
Wet HOF	Dit staat voor wet Houdbare Overheids Financiën. Deze wet regelt dat de gezamenlijke Nederlandse overheden voldoen aan de Europese EMU norm
EMU norm	Europese Monetaire Unie norm. Deze bepaalt dat Nederland een tekort op de begroting mag hebben van maximaal 3%. De gemeenten, provincies en waterschappen dragen hier naar rato aan bij
EMU schuld	De EMU-schuld bestaat uit de staatsschuld plus de schulden van decentrale overheden en sociale fondsen. De onderlinge schulden van deze partijen tellen niet mee.
Schatkistbankieren:	het dagelijks stallen van “overtollige” middelen op de rekening courant bij het Rijk.
Intradaglimiet	De intradaglimiet maakt het mogelijk om dagelijks tijdens de kantooruren, tot een overeengekomen bedrag, de kredietlimiet te overschrijden. De intradaglimiet moet voor het eind van de dag weer zijn aangevuld tot de kredietlimiet. Dit kan worden gerealiseerd door specifiek bij de BNG een kasgeldlening aan te trekken.